

תושב חוזר ועולה חדש - רשימת "Check List" ביחס למס הכנסה בישראל

החל משנת 2003, מעת שנכנסה לתוקפה הרפורמה במס הכנסה בישראל, נקבעו גם כללים חדשים להטבות המס לעולה חדש ולתושב חוזר. ההטבות הללו מוגבלות בתנאים שונים. חלק מהתנאים הם הוראות מיוחדות ליחידים כנ"ל. תנאים אחרים נובעים מהוראות כלליות של חוקי המס והביטוח הלאומי, של אמנות מס בין מדינות, של תקנות שונות, ושל פרקטיקה מקובלת. תושב חוזר ועולה חדש הרוצים להבטיח את ההטבות מחד, וכן להימנע מעוגמת נפש על מיסוי כפול (ולעיתים גם חבות כפולה בביטוח לאומי ובביטוח בריאות ממלכתי), חשוב שידעו ליישם את הוראות המס לפי נסיבותיו ספציפיות של כל מקרה.

תושב חוזר הוא יחיד אשר שהה דרך קבע מחוץ לישראל במשך לפחות 3 שנים רצופות לאחר שחדל להיות תושב ישראל.

עולה חדש הוא מי שנעשה תושב ישראל לראשונה.

להלן, בתמצית רבה, רשימת ההטבות החשובות ליחידים כנ"ל:

- פטור ממס על רווחי הון למשך 10 שנים ממכירת נכס בחו"ל אצל תושב חוזר, או עולה חדש, ופטור יחסי במכירה לאחר שחלפו 10 שנים מיום שהיה היחיד לתושב ישראל. נדרש שיהא מדובר במכירת נכס שנרכש על-ידי היחיד מחוץ לישראל לפני היותו תושב ישראל. לגבי תושב חוזר נדרש עוד כי הנכס, אינו מהווה זכות לנכסים המצויים בישראל.
 - פטור ממס למשך 5 שנים על הכנסה "פסיבית" (ריבית, דיבידנד, קצבה, תמלוגים, דמי שכירות - שאינן הכנסות מ"עסק"). נדרש כי מקור ההכנסה יהיה מנכס מחוץ לישראל ושוב לגבי תושב חוזר נדרש עוד כי הנכס, אינו מהווה זכות לנכסים המצויים בישראל.
 - פטור ממס לעולה חדש מהכנסות מעסק מחוץ לישראל במשך 4 שנים, מיום שנעשה תושב ישראל.
 - עולים חדשים מסוימים זכאים לשיעורי מס מופחתים למשך מספר שנים על הכנסות מריבית, דיבידנדים ורווחי הון מנייר ערך זר, כדלהלן: (א) ריבית - 15%; (ב) דיבידנד - 25%; (ג) רווח הון - 15%. זאת גם בשל תקופות בהן שיעורי המס היו גבוהים משעורים אלה, וגם אם נייר הערך נרכש לאחר שעלו לישראל.
 - הקלות מס מסוימות ביחס לתושבים חוזרים ולעולים חדשים על פיקדונות במט"ח במוסד בנקאי בישראל, למספר שנים.
 - הגבלת גובה שיעור המס בישראל לגבי קצבה של עולים חדשים, המתקבלת מחוץ לישראל, ללא מגבלת זמן.
 - פטור מהגשת דו"ח שנתי למס הכנסה, לתושבים חוזרים ועולים חדשים, בתנאים מסוימים, למשך מספר שנים.
- בהתאם להטבות המס הנ"ל, להלן דוגמאות לפעולות שמומלץ לתושב חוזר ולעולה חדש לשקול על מנת לנצל היטב את ההטבות כדלעיל (הכל לפי הנסיבות הספציפיות והשלכות המס מחוץ לישראל, וכן כפוף להשלכות אחרות שאינן מיסים):
- הקדמת ביצוע השקעות לפני החזרה (או העלייה) לישראל.
 - דחיית מכירת נכסים לאחר החזרה (או העלייה) לישראל.
 - הקדמת מימוש אופציות למניות הניתנות בעד עבודה, לפני החזרה (או העלייה) לישראל.
 - התאמת תנאי פטור ממס לפי אמנת המס הרלוונטית בין ישראל למדינה האחרת.
 - קיבוע עלות רכישה גבוהה יותר לצורכי מס לנכסים בישראל, ביחס לתושב חוזר.
 - לקראת סיום תקופת 5 השנים של פטור ממס על הכנסות "פסיביות" - לשקול הקדמת הכנסות והעברת נכסים לאחרים.
 - ניתוב עסקאות חדשות ו/או רווחי הון, אל דיבידנד פטור ממס שיתקבל באמצעות חברות שהוקמו לפני התושבות הישראלית.
 - תכנון מועד החזרה לישראל על מנת לאפשר בחירה נוחה למועד מעבר מתושבות חוץ לתושבות ישראל, על-פי ההגדרות בחוק.
 - במקרים מתאימים ניתן לאשר שנאמנויות שנוצרו על ידי תושבי חוץ והנהנים הם תושבי ישראל – לא יתחייבו במס.
 - קביעה מי מבין שני בני הזוג יהיה "בן הזוג הרשום" בעת פתיחת תיק מס הכנסה בישראל.
 - התאמת ההכנסות (אקטיביות ופסיביות) מישראל ומחו"ל, כך שתתחייבנה במינימום ביטוח לאומי, גם אם פטורות ממס הכנסה.

ניתן לפנות אלי לבחינת מקרים ספציפיים.

ישי עציון, רואה חשבון

etsion@zahav.net.il